

Liv Unneland
Alverflaten 278, 5911 Alversund

JORDKJELLAR I ALVERSUND, GNR 137 BNR 14, ALVER KOMMUNE– VURDERING AV TILSTAND OG FRAMLEGG TIL TILTAK

Eg viser til synfaring på eigedomen din den 9. april d.å. Tema for synfaringa var jordkjellaren som høyrer til bruket.

Jordkjellaren er sentralt plassert i tunet, med kort avstand til kjøken. Han er fint arrondert mot terrenget, og er i all hovudsak i svært god stand.

Jordkjellaren ligg sentralt i tunet. Han er velstelt, og tener framleis sitt opphavlege føremål: å vera ein temperert lagringsplass for poteter og andre matvarer. Han er av klassisk vestnorsk type, reist med utkraga, liggjande stein, men har også nokre særdrag. Det vesentlege er at han er bygd som ein krosskjellar, dvs. at det vis av vis inngangspartiet er mura inn eit ekstra lagringsrom.

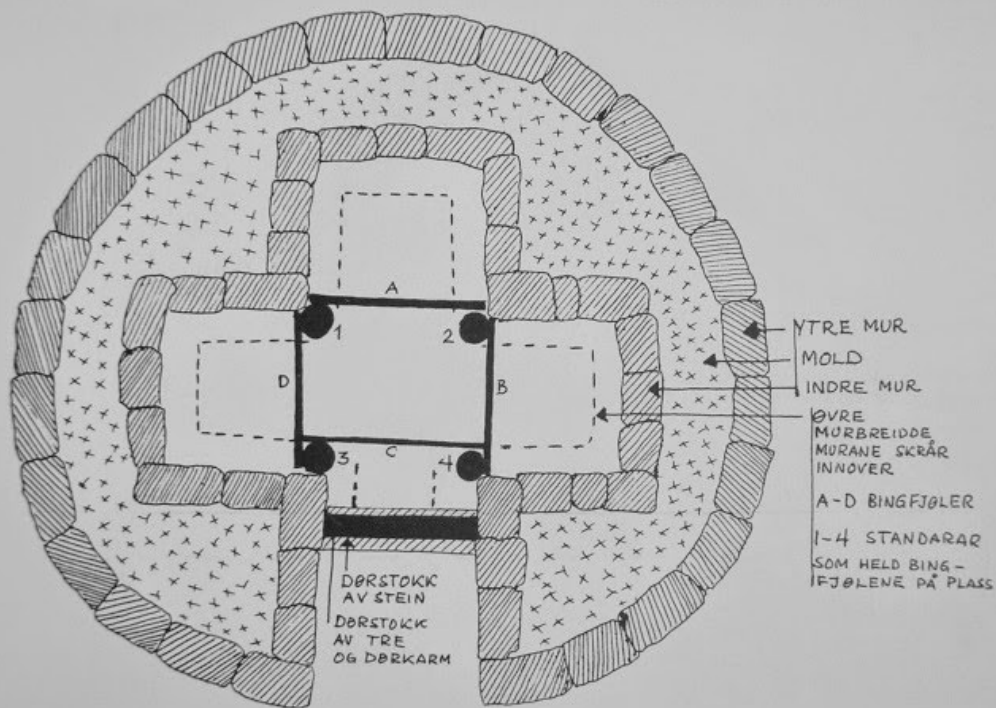

Fig. 56. Bergfjord, Lindås.
Grunnplan av krosskjellar (jordkjellar med tre rom).

Krosskjellar – prinsippskisse. Inngangspartiet og dei tre lagringsromma formar ein kross. Kjelde: Byggjeskikk i Nordhordland, utgjeven av fylkeskonservatoren i Hordaland i 1975.

Jordkjellaren har ei slank, rektangulær form. Hovudrommet inne er ca. 5 meter langt og 1,5 meter breitt. Det ekstra rommet har ei djupn på ca. 2 meter. Det er ståhøgde inne i jordkjellaren. Utvendige mål kan vera på ca. 8 meters lengd og 6 meters breidd. Veggene svakt utkraga opp til det punktet der ein har begynt å leggja dekkheller på tvers. Hellene er særers finsleg tilpassa, og murverket elles verkar forseggjort og nøyaktig utført. Inne er alle flatene pussa med kalkmørtel. Det skal ha vore gjort for ca. 40 år sidan, utført av ektefellen til noverande eigar. Det er ikkje uvanleg at potetkjellarar er pussa med kalk- eller leiremørtel på innsida. Nokså vanleg løysing av fugene kan vera spekka med leiremørtel og så kan det vera lagt eit pusslag av kalk utanpå. Pussen verkar til å stengja ute skadedyr og – særleg kalk – kan ha ein desinfiserande verknad.

Skadebildet

Jordkjellaren er i hovudsak i svært god stand. Innerkonstruksjonen, kjernen i bygget er heilt intakt. Det er noko skade i det ytre murverket, stort sett konsentrert til yttermuren på høgre side av inngangen. Grunnen til skaden verkar å vera rotsprenging. I tillegg må ein rekna med at frosten har verka på jordfyllet som er plassert imellom ytre og indre murverk. Her ser ein eit typisk svakt trekk ved konstruksjonen. Mellom ytre og indre mur fyller ein jord (morenemasse, leire og liknande) for å isolera dei indre romma. Dette trekket er sjølve grunnårsaka til at ein slik vestnorsk (atlantisk)

jordkjellar kan halda ein nokså jamn temperatur gjennom heile året. Samstundes kan dette vera ein veikskap, sidan ein ikkje har den vanlege steinfyllinga med tverrband mellom desse konstruksjonsdelane. Dette tilseier at frosten kjem til og kombinert med væte kan sprengja ut yttermuren. Eit slikt bilde er svært vanleg på jordkjellarar av denne typen. Dei føreset eit periodisk vedlikehald på yttermuren, og ofte kan ein sjå, ved å samanlikna foto av ulike årgangar, at slikt vedlikehald må ha vorte utført, då ein kan sjå klare endringar i murlivet.

Tiltak

1. Det primære tiltaket vil i tråd med det ovanståande vera å demontera det skadde partiet av yttermuren og mura det opp att.
2. I tillegg bør ein gå over overdekninga og supplera med jord og og torv for å sikra at dekklaget stadig er tjukt nok til å gje effektiv isolasjon og i delar som måtte ha sløka seg.

Kostnader

Sjå vedlagde excel-ark med kostnadsoverslag.

Vedlegg

- Kostnadsoverslag
- Fotodokumentasjon (power point- presentasjon)

Frekhaug 19.05.21

Beste helsing

Haakon Aase